

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

* EDINOST zizhaja 2krat na teden vsako sredo in soboto o poledne. Cena za vse leto priloga 7 gl., za pol leta 3 gl. 50 kr., za četr leta 1 gl. 75 kr. — Sama priča je 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravnosti v tržanku v Trstu po 5 kr. v Širorit in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklame in inserate preimena Opravilnika, via Terrente. — Nova tiskarna.

Vsi dopisi se pošiljajo Uradništvu via Terrente. — Nuova Tipografia; vsak mora biti frankiran. Rokopis brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izseriati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenod; pri kratkih oglaših z drobnimi števkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

O kmetijskem prasanju.

Ni čuda, ako so se zemljišča uže močno razkosana začela prodajati ter prihajati v last meščanov, čestokrat tujcev, ki so iz njih napravljali svoja letna stanovališča, pristave ali ville, kakoršnih je po okolici od nekdaj mnogo.

Mesto se je začelo širiti po okoličanskih tleh; gospodarji posestev so zemljišča prodajali, da se na njih nove stavbe napravljajo, in tako so se krčila posestva tem bolj ter se sedaj mesto jako razširilo, ter v svoje okrožje sprejelo skoraj polovico nekaj nje spodnjega okolice.

V mestu so se zidale palače, okoličan zidal si je kajže, baje ter prodajal posestva in če ne prodajal, vsaj vedno delil in z dolgom obteževal, iščeč si zaslужka v mestu. Začetkom je bilo dobro, ali polagoma je začelo dela v mestu zmanjkovati in sedaj ga je le malo.

Revščina je nadvladala v okolici in v sedanjih časih prišla na stopinjo, da še nikoli poprej. Do lakote in skrajnosti sicer ni še prišlo, ker dobiva se tu pa tam še dela; tudi živež ni toliko drag, ali vendar boljših časov si ne moremo pričakovati.

Vse to je prouzročilo deljenje in zadolževanje zemljišč, z druge strani pa tu di razvada, ki je pri tem tudi svojo ulogo igrala.

Nekdaj, ko je kmetstvo v okolici bilo na višej stopnji blagostanja, ko so kmetije bile še nerazdeljene, vladale so še stare navade in običaji. Ko so pa okoličani začeli si dela v Trstu iskat, pomnožile so se tudi navade; trudopolno delo zahtevalo je boljšega jela; jeli so se malo po malo pre blačevati, zapuščati staro nošo in običaje in šli za modo; živelj bolj meščanski nego kmetski.

Naravno je, da se tako ni moglo

blagostanje poviševati, ampak manjšati. In prišli so res časi, v katerih skoraj ne razločiš več meščana od okoličana; noša mu je enaka in čestokrat tudi jezik. Ali ne hodimo sedaj na polje jezikovnega prašanja, kajti to ne spada sem.

Kakor je torej delo v mestu po-nehavalno, pojemo je tudi blagostanje v okolici.

Takozvanih latifundij sicer v okolici ni, ali nahaja se mnogo kampanij, ki so skoraj brez izjeme v rokah tujcev, katerim morajo v sedanjih časih okoličani, prejšnji gospodarji, za najemnike ali mandrijerje služiti, ako niso novi gospodarji drugih delalcev svoje narodnosti na ta posestva pripeljali.

Kako bi se dala ta revščina še vsaj nekoliko preprečiti? To je ono prasanje, na katero je težko in skoraj nemogoče najti odgovora.

Po naših mislih bi niti zakon, ki bi daljno deljenje zemljišč zabranil, dosti ne pomagal, ker razkosanih zemljišč in z prevelikim dolgom obteženih niso moguče več zdjiniti ter jih jednemu gospodarju v roke dati.

Ostati bodo morala ta zemljišča, kakoršna so sedaj, tudi po novej postavi, ako se taka postava naredi, in uboštvo ostane na istej stopinji, ako se vlada ne pobrine dela okoličanom preskrbeti ter v delo domačince sprejemati, ne pa iz drugih dežel sem pridsedših delavcev.

Kakoršno je stališče zemljišč v tržaški okolici, tako skoraj je tudi drugod v bližini velicih mest in tudi v osrednji deželi, dalj od mest je kmetstvo sedaj v slabem položaju, ker obteženo je razven s prevelikimi davki in drugimi pristojbinami, tudi z intabiliranimi dolgovi, katerih se težko kdaj oprosti.

Nočemo tu navajati raznih šte-

vilk, ki kažejo, koliko je vknjiženega dolga na tem ali onem zemljišču, v tej ali onej deželi; povedali smo uže, da je ogromen, ker šteje se uže na milijarde.

Kako naj bi se pa zemljišča tega dolga rešila ter kmetijstvo pospešilo?

To je ono prasanje, ki tudi našej vladni preglavico dela, ker ni tako lahko in skoraj nemogoče, toliko dolga odpraviti.

Da se kmetijstvo v boljše stanje privede, treba je zemljiščni dolg odpraviti — kriči marsikateri — hipoteke naj pridejo v državne roke; država naj ima le pravico kmetu posojevati; ona naj odkupi dolg, ki sedaj teži na kmetovem zemljišču.

Da, vse to bi se dalo učiniti, dolg se lahko z zemljišč odpravi, ali se v državne roke da. Ena ali druga stvar bila bi dobra in gotovo i uspešna, kajti, ako vlada prevzame odkupovanje dolga, lahko to tako naredi, da kmet v nekoliko letih v primernih obrestih ves dolg poplača, ne da bi pri tem mnogo trpel.

Razni oderuhi in banke tirajo sedaj po 6—10 fr. odstotkov obresti od posojenega denarja; ako bi vlada dolg v svoje roke vzela ter tirjala tudi 10 fr. od kmeta ter jih razdelila na dva dela, vračunši si 3—4 fr. po sto, drugo pa odpisala na dolžnem kapitalu, oprostil bi se tem potem kmet v nekoliko letih dolga, ne da bi pri tem mnogo trpel.

Sedaj pa mora upniku tako velike obresti plačevati ter se vedno batiti, da mu bo prej ali slej zemljišč na dražbi prodano. (Dalje prih.)

GOVOR

poslanca M. Vořňaka, v državnem zboru dne 20. marca 1886.

(Dalje).

Mimogrede omenjeno, ozirati bi se pa moralno tudi na §. 30. Štirskega Šolskega

zakona, ki določuje, da jeden šolskih nadzornikov mora biti v besedi in pismu zmožen slovenščine.

V kratkem se bodo z nova imenovali okrajni šolski nadzorniki, in uže danes moram vido opozarjati, naj pazi, kake osebe izbere za ta posel.

Ako ogledamo sedanje šolske nadzornike, za katere se imamo zahvaliti prejšnjemu naučnemu ministru, moramo reči, da niso nič drugega, nego agenti nemškega schulvereina, kajti pred vsem gledajo na to, da bi se učenci v ljudskih šolah, kolikor je mogoče, priučili nemščini. Krivi niso sami, ako se njih smoter ne doseže; zakaj ne, to sem uže poprej povadel, toda žalibog, to ovira omiku našega naroda.

Da pa okrajni šolski nadzorniki niso le agenti nemškega schulvereina, ampak tudi politični agenti, kaže slučaj, kateri sem hotel navesti v štirskem deželnem zboru, pa se mi je odtegnola beseda. Morda da mi je tukaj dovoljeno omeniti, oziroma povedati ta faktum. Bilo je 1884 leta, ko je znani Celjski nadzornik uratno potoval po Savinski dolini. Prišel je tudi v Braslovče, to je v naroden kraj; hotel je morda tudi tam delati propagando za svojo stvar, ali je pa mislil, da govoril z ljudmi svojega mišljenja, kajti izrazil se je, da bi Slovenci najbolje storili, ko bi izvolili v deželni zbor nekega Čuvana, katerega so bili težaj radi ropnega umora zaprlj.

Naši okrajni šolski nadzorniki so pa tudi agenti nemškobilateralne stranke, kajti ne morejo najti dovolj grdnih besed, da bi z njimi ne črnili naše katoliške duhovščine.

Namesto, da bi ti gospodje z našo duhovščino, katero mi visoko spoštujemo, zložno delovali, kadar gre za naravno versko vzgojo naše mladine, pa je odločno nasprotujejo. Zakaj, to je lahko umljivo: oni so — nemško-liberalni agenti, naša duhovščina je pa — k sreči narodna.

Za uzrok, da se v naših ljudskih šolah tako močno gleda na nemški jezik, navaja se, da bodo mogli učenci iz ljudskih šol prestopiti v srednje šole, katerih poučni jezik je nemški. Ta uzrok se pa meni ne zdi opravičen, zakaj se pa ne osnujejo slovenske srednje šole?

Poglejmo v tem oziru člen XIX. o katerem se je uže tako pogosto govorilo in so bile zadnji teden burne debate. Kaj pravi njegova zadnja alinea (čita): »V deželah, v katerih biva več narodnosti, morajo se javna učilišča tako urediti, da se dado vsakemu narodu potrebna sredstva, izobraziti se v svojem jeziku, ne da bi se kdo silil k učenju drugega deželnega jezika.«

Bakulavalika.

Poslušaj jo pazno,

Kralj.

Že dolgo, oh! se mi prokalil ni Veselja cvet, predraga deklika!

Objemi me, nebeska deva in Izpolni tajne želje mi sreča!

Irávali (naglo pristopivši).

Le izpolni le; zlati ašoka ne kaže cvetja, pa ta le je uže zopet razcvet!

(Irávali zapazivši se vsi vstrashijo).

Kralj (tiba Vidušaku).

Prijatelj dragi, kaj mi je zdaj storiti?

Vidušaka.

Tvoje hitre noge te naj rešijo; druge pomoči ni.

Irávali.

Bakulavalika, to je lep začetek to. In ti, Málaviká, le izpolni željo gospodu le.

Obe.

Odpusti kraljica! ali je to naša krivda, če kralj ljubi?

(Odstopite).

Irávali.

Zares, možem pač ni zaupati. Tako tedaj v prsi meč zasadiš tvojej zvesti sopruge, ki je zaupljivo prisla sem verojavo tvojim hinavskim besedam. Tega bi si pač ne bila mislila, da bom pala kakor brezskrbna srna, katero je lovčev klic privabil sem!

Vidušaka (na tihem kralju).

No, zini kaj! Zakaj ne govorиш? Če se tata zasači pri zločinu, mora reči, da se je učil zidove predirati.

(Dalje prih.).

PODLISTEK.

Málaviká in Agnimitra.

Indijska drama Kálidásova.

Na slovenski jezik preložil
dr. Karol Glaser.

(Dalje).

Irávali.

Si slišala, da je govorila o kraljičinem naročilu? Kaj bo tedaj?

Bakulavalika.

Tukaj le stoji, z rudečico oblit in pričakuje zaužitka . . .

Málavika.

Kdo? Gospod?

Bakulavalika (smehljaje se).

Ne gospod, nego mladika, ki visi ob ašokovej veji: nataknki si jo za uho. (Málaviká kaže da je pobita).

Vidušaka.

Si li slišal?

Kralj.

Kar se, prijatelj, je zgodilo zdaj, Edino to je prav zaljubljenim, Osobi dve če družite se kdaj, Ljubeča in pa hladna prav močno, Užitek pravi to nikakor ni! Milejša slast je če pogineta Oba, enako ki se ljubita Pa oh! se družiti ne moreta.

(Málavika si vtakne mladiko za uho in prav ljubko nogo položi na ašoko).

Kralj.

Drevesu vzela je mladiko in Podala mu noge, ker se je Dotaknila, obema na korist, Oh žal in joj, jaz pa ubožek sem!

Málavika.

Ali bomo imele vspeh, da sve častile drevo?

Bakulavalika.

Saj tvoja krivda bi ne bila; ašoka bi moral biti celo brez vseh kreposti, ko bi se obotavljal razcvesti, ker si ga počastila z nogo!

Kralj.

Če zdaj, ašoka, ne razveteš koj, Ko se te deva je dotaknila Z nogo, prenežno kakor lotus zal, Z nogo, okrašeno z nanožnico, Potém zastonji gojiš želje, ki so Enake željam mož zaljubljenih Prijatelj dragi, stopil bi rad k njej, Besede sladke bi rad pravil jej!

Vidušaka.

No, stopi, jaz se pa hočem pošaliti. Nipunika.

Vladarica, kralj prihaja.

Irávali.

Na to je moje srce kar z početka mislilo.

Vidušaka (pristopivši).

No, povéj, ali se dohaja, ob dragega prijatelja kraljevega z levo nogo butati?

Obe (vstrasheni).

Oh, kralj je!

Vidušaka.

Bakulavaliká, zakaj se temu nisi ustavljal, čeprav si to vedela, da je to neskromno početje? (Málavika se boji).

Nipunika.

Slišiš vladarica, kaj ta Gautama tu počinja?

Irávali.

Kako bi mogla inače ta štoklja živeti?

Je li mari preveč, ako mi Slovenci zahtevamo srednje šole za naš narod? Pred nekaterimi leti se je nam reklo, da nemamo potrebnih knjig za slovenske srednje šole, kakor ne bi bila naloge vlaže skrbeti za to. Nazadnje so se osnovale slovenske paralele na kranjskih spodnjih gimnazijah.

V prejšnji legislativni dobi se je bila sklenola resolucija zastran osnove slovenskih paralel na gimnazijah v slovenskih pokrajinih. Da se ta resolucija ni izvela na Celjski gimnaziji, zdi se mi nerazumljivo, ako jemljam v poštven razmernem učenec nemške in slovenske narodnosti. Letno poročilo — tedač oficijalni podatki — za Šolsko leto 1884-85 kaže, da je na Celjski državnej spodnej gimnaziji, oziroma na štirih spodnjih razredih Celjske gimnazije bilo 100 nemških in 153 slovenskih učencev.

K številu 153 je seveda kakih 30 učencev tako imenovanega pripravljalnega kursa prištejti. Vprašate me morda, kaj je Celjski pripravljalni kurs? To ni nič drugače — rekel bi — nego zavod za raznoredovanje slovenske mladine; tudi ima pripravljalni kurz prepričati, da se na Celjski gimnaziji ne ustanovijo slovenske paralele. V ostalem pa tudi ta kurz škoduje slovenskemu narodu, ker morajo otroci slovenskih staršev jedno leto dalje šolo obiskati nego otroci, ki so tako srečni, da imajo nemško starše. Govoreč o štirskem šolstvu moral bi tudi osvetliti delovanje srednješolskih nadzornikov Rožeka in Zindlerja. Ker pa mislim, da je sedanj načelnik minister o tem bolj poučen, nego bil njegov prednik ali kakor je ta hotel biti, hočem da danes opustiti to neprijetno razkladanje, le gospoda Zindlerja bi rad opozoril, da ravna proti službeni prisiagi, ako slovenske učence z drugo mero meri kakor nemške. (Poslanec dr. Steinwender: to je denunciacija!) To se je pokazalo pri maturi na Celjski zgornji gimnaziji. (Poslanec dr. Steinwender: To niso nikaki dokazi, ampak samo smešne trditve.)

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesarjevič Rudolf je 9. t. m. obiskal Mostar. Po poti so ga povsod navdušeno sprejemali. Mostarski župan se mu je zahvalil za pohod ter izrekel prošnjo, naj cesarjevič čutila zvestobe in udanosti naznani pred najvišji pretstol in razredene srčne želje vsega prebivalstva, da bi cesar deželo kmalu obiskal. Enako željo je izrekel tudi pravoslavni metropolit. Cesarjevič je bil jako vesel srčnega sprejema ter se je kako pohvalno izrekel o napredovanju in kulturi dežele.

Iz državnega zabora. Iz seje posanske zbornice od 7. t. m. nam te nekoliko dostaviti. Poslanec pl. Vučetich je priporočal, naj se zgraditi luki v Poreču in Piranu ter podal to le predlogo: Vlad se naroča, naj se potrud, da se osnuje novo, potrebam sedanjeti popolnoma primereno morsko pravo, naj se o tem prašanji dogovori z Ogersko vlado, ter naj zadevajočo zakonsko osnovo s predlogom vred, ki zadeva podaljšanje carinske in trgovinske zvezne, še v tem zasedanji predloži posanske zbornici. Voditelj trgovinskega ministerstva baron Püsswald, odgovoril je, da se z luknimi deli prane, kolikor to dopuščajo dovoljena srečava; mornarski red je uže popolnoma dovršen in njegova predložitev je odvisna le še od dogovora z Ogersko, prav tako je tudi zasebno morsko pravo dovršeno. — O dr. Gregrovem gorovu dne 8. t. m. dostavljamo še to le: Dr. Gregr je rekel: Pravi uzrok, da Nemci češki poštarji in češki uradniki tako silno ježe, je ta, da češki uradniki, kakor dobravi Austrici, nečejo z njimi plavati v politične reki, katera se danes v tem prebivalstvu vali; ker se češki uradniki nečejo že njimi udeleževati pri nemško-narodnih, političnih demonstracijah, njihovih svečnosti, komersov in bezničevanja, kjer ni videti drugih dekoracij, razen plavic in pruskih ali velikonemških barv, in kjer po stenah ne visi nobena druga slika, razen podobe njegovega veličanstva nemškega cesarja in njegovega kanclerja. Poslanec Gregr nadalje očita nemškim uradnikom, da so pomagači in vohuni nemške stranke, da nemški poštarji celo časnike in tiskovine svoje stranke z največjo natankostjo odpošiljajo; tiskovine nasprotnne stranke in celo vladne tiskovine pa zadržujejo, ali jih celo ne odpošiljajo. Vrhlabški

okrajni glavar, g. Theumer, je celo napisil dr. Knotzu, kakor najvrlejemu, najzvestejemu i najpogumnišemu boritelju za pravice Nemcev na Českem, in tacih uradnikov je mnogo. — 9. t. m. je posanska zbornica nadaljevala proračun trgovinskega ministerstva. Poslanec Hrbst je trdil, da bo primanjkljaj večji, nego je postavljen v proračun, finančni minister je odgovoril, da novih kreditov ne bude potreboval. Na to se je rešil proračun trgovinskega ministerstva in začela se razprava o poljedelskem ministerstvu, ki se je v večernerje seji nadaljevala. Poslanec Suess je govoril zoper carino na žito. Sprejet je bil naslov »osrednje vodstvo«. V prvej seji 10. t. m. sta se sprejela naslova: državna učilišča in poskuševališča in deželna kultura. V večernerje seji je poslanec Proskovec govoril o zametavanju gnojnih tvarin v mestih ter vprašal, ali imata ministra notranjih zadev in poljedelstva voljo, komunalnim upravam in kmetijskim društvom priporočiti, konec storiti tem gospodarskim in zdravstvenim škandalom; on graja to, da se tako malo troši za varstvene in vodne stavbe in za vodotoke, prša, kdaj se izvrši ukazi h komercijskemu zakonu in obžaluje, da je premalo živilskih zdravnikov. Poslanec Heilsberg govoril o nadlogah kmetov v planinskih deželah, katere nadlage so povzročile nesrečne pogodbe o uredbi. Minister je na to odgovoril in potem se je sprejel ves proračun poljedelskega ministerstva ter pričela razprava o proračunu za pravosodje. K naslovu »osrednje vodstvo« govoril poslanec Jaques. On trdi, da se v poslednjih sedmih letih za pravosodje nič bistvenega ni storilo, predružba pravosodnih zakonov pa je toliko potrebitna, ker je v Avstriji potreba delati za to, da se v državljanih budi iržavljanska skupnost in zavest in zato treba centralizacije, ker ta je sredstvo za omiku, za vzbujanje pravnega čuta in za to, da se ljudstvo obvaruje prekocijski težnji. Govornik upa, da država, ki ima tako nadarjene narode, vendar spozna pravo svojo nalogu, in da se jej posreči, zatrepi narodnostne boje; ljudstva naj sicer obdrži svojo narodnost, ali dade naj državi, kar državi pripada, i nemškej kulturi to kar ima ona pravico zahtevati z ozirom na zgodovinski razvoj in sedanjem pomembno. Govornikova načela pač niso taka, da bi narodnostne boje zatrila, še le strašno bi jih podkurila in podnetila prekocijske težnje. To pač vidi in vse vsakdo, kdor ima združene oči in zdrav razum.

12. t. m. je zbornica nadaljevala razpravo o proračunu pravosodnega ministerstva. Govorilo je več poslanec. Minister Pražak je zavražal očitanje, da se vladane briga za zboljšanje obstoječih zakonov ter kazal na uže uvedene predružbe in navajal zakone, ki se pripravljajo. Zavražal je tudi poslanca Derschato, da se prisransko postopek pri imenovanju uradnikov.

Ogerski državni proračuni ne morejo biti dosti vredni, ker zadnji teden je ogerski finančni minister Szapary v državnem zboru zahteval 19,943.971 gold. novega kredita za leti 1884. in 1885. Primanjkljaj zadeva proračune vseh ministerstev, največ in sicer 11 milijonov pa spada na ogerske državne železnice. Minister odgovornost od sebe odvrača ter jo zvraca na glavnega vodjo železnic Tolnaja, ki je moral vsled slabega gospodarstva odstopiti. Bodil temu uže, kakor hoče, slabo znamenje za gospodarstvo ogerske vlade je vsekakor, da se je pokazal tolik primanjkljaj, zaupanje do vlade se je s tem moralno silno omajati.

Vnjanje dežele.

Bolgarski knez je zaukazal, da se imajo v Rumeliji 23. maja izvršiti volitve v sobranje, katero bode v Sredcu. Temu sobranju se predlože sklep carigradske konference; drug dekret pa odpravlja obsedni stan ter razpisuje tudi volitve v Bolgariji na dan 23. maja. — Knez je odgovoril turškemu velikemu vezirju, da se svojih pravic ne odpove, da se pa uda sklepom velevlasti. Tudi bolgarska vlada je odgovorila velevlastim, da storjene sklepe jemlje v znanje. S tem je tedaj bolgarsko-turško pršanje rešeno.

V grškem državnem zboru je bil 12. t. m. zavrnjen predlog, da ima zbornica zaupanje

le v tako ministerstvo, ki je pripravljeno takoj pričeti vojno, sprejet pa predlog, s katerim se izreka ministerstvu nepogojno zaupanje.

Mej grško in turško vojsko se je na meji uže začel razpor. Turški paša Ejub je zahteval od grškega generala Sapunakis-a, naj se grški vojaki umakno od meje pri Ziskos-u ter je poslal turške vojake proti temu kraju. Sapunakis pa je posadko na meji pomnožil in dobil ukaz, naj se ne umakne. Boja ni bilo, ker Ejub paša ni hotel Grkov napasti.

V nemškem državnem zboru je 10. t. m. načelnik naznani, da je državni kancler napovedal, da meseca maja poda predloge glede davka na cuker in žganje. Vsled tega je načelnik nasvetoval, naj se zasedanje odloži do 17. maja, čemer je zbornica pritrnila.

Angleškej spodnej zbornici je 9. t. m. Gladstone podal velepomembne predloge, ki brez dvombe provzroči velik i dolgo trajen boj med raznimi strankami, a zmaga Gladstonova je na vse zadnje gotova, ker njegovi predlogi stote na stalu pravice in človečanstva in čas jih zahteva. Vse te predloge skupaj moramo imenovati: Irska uatava. Po teh predlogah se ima ustaviti v Dublinu poseben državni zbor za irske postavodajne in upravne zadeve. Irska ne bi več pošiljala v angleški parlament poslancev. Irski parlament bi bil sestavljen iz dveh razredov; v prvem razred bi spadelo 28 sedanjih perov in 75 zastopnikov, ki bi se izvolili; v drugi razred pa bi se izvolili 103 zastopniki. Oba razreda bi se posvetovala skupno, smela pa bi zahtevati glasovanje vsak zase. Parlament nema pravice sklepiti o pravicah krone, o vojskih, vojnornarničnih, kolonialnih in zunanjih zadevah, tako tudi ne o zadevah vere, trgovine, brodarstva in denarstva. Irska vlada bo imenovala sodnike; policija ostane začasno pod britanskim nadzorstvom. Irci bodo donašali petnajstino k državnim bremenom, doneskov za vojne troške pa so popolnem oproščeni.

V Belgiji še ni reda, ampak deželo tepo bude nadlage. Čete delavcev, zdrženi z človeško smetljako, delajo strah po deželi, če tudi konjica po vseh cestah patrolira. Ko se bližajo vojaki, pobegnejo delavci v gozde, ko pa vojaki odido, pričaže se zopet trope delavcev ter požigajo in ropajo. To ulačiganje se je tako razširilo, da so se cele soseske združile z delavci. Vojaki imajo najostreje ukaze, ukazano jim je strelijanje na vse take čete, brez ozira, ali jih vojaki zasačijo pri posilstvih, ali ne, in brez opomina. Vsled tega pa srditost le še bolj raste in sam Bog ve, kaj bode iz vsega tega.

DOPISI.

Trst, 23. aprila. — (*Volitev v Trebčak in nač magistrat.*) — K ljubu temu, da bo k malu treba v Trstu posebne ječe, da se spravjo na varno vse magistratovi, imajo pa magistratu še vedno zadostni moribina, za »pakljanje« pri volitvah. — Kaj so vse delali agitatorji, da so Danela spravili v mestni zbor, to še kesneje popišemo, naj denes le omenimo, da so se godile svorostvi od strani kandidatov: brata in njegovih rokovanjačev, kakor njih si more človek pričakovati le mej najsurovejšimi ljudstvi. — Naš namen je denes te ta, da pokažemo, kako so na magistratu prenaredili volilni imenik, in kako postavno so v tem obziru postopali. — 19. Gropajev je bilo leta 1881. kaznovanih na 14 dni zapora zarad prestopka, ker so neke table, ki so kazale pogozdovalne meje, samovoljno odstranili. — Volilno pravico zguebre res taki, ki so bili zarad katega zločinstva zaprti najmanj 6 mesecev (mestni statut od 1. 1850. §. 32) ali ta se ne more rabiti proti Gropajcem, ki so bili kaznovani le zarad prestopka na 14 dni. Gropajci so se sicer 3 dni pred volitvijo pritožili na namestništvo in na magistrat, ali zamen, ker okoličan je pripuščen kremlj magistrata na milost in nemilost. Zbrisali so teh 19 Gropajcev, ker so zadnji volili Živeca in Živec ni persona grata ne v kolib, ne v rumenih hiši, ker je preveč odkritoščen in odločen ter bi posebno zdaj, ko so se zaznale take sleparje, preveč ropotal. Ali to še ni zadost. Vpisali pa so 25 novih volilcev iz Trebč in Opčin, mej temi sta priliko za eno in isto posestvo po dva volila; zna se nadalje za dva slučaja, ko je prišel volit sin za očeta, pa komisija se zato ni brigala; volili so nekateri, ki so bili ob enem zaprti z omenjenimi 19 Gropajci; (quod licet Jovi, non licet bovi)

k skrutinaciji je navada, da puste vse volilce, da vidijo in slišijo, kako se je izvršila volitev; v Trebčah to pot niso smeli volilci v volilno sobo, ki je bila zaprti in stražena od žaudarjev.

Ne omenimo tukaj strašnega terorizvanja po nekem feldpatru, potem po Mirkoviu in drugih agentih magistratove Hermandand. — Postopanje oblastnij v obči se je ta pot nekaterim volilcem tako prisudilo, da se ni hotelo udeležiti volitve nad 40 volilcev, meji temi celo več Trebarjev, ki so ostali doma. Tako je prišlo, da je dobil Daniel Ivan to pot 206 glasov, Živic pa 167.

Vseh volilcev je bilo 415; za Daniela je odločilo torej očvidno zbrisanje 19 Gropajcev, ki so pri zadnji volitvi volili in vpisane 25 volilcev, ki pri zadnji volitvi niso bili volilci. Poštano ni bil volilnik, da se je volilni imenik na tak način predružil, kajti po pravici je moral veljati oni popravljeni imenik, kateri je veljal za I. volitev. Pa kdo bode v Trstu pravice iskal! O surovostih, katere so se godile meji volitvijo in po volitvi po bratu kandidata, bode pisal drug dopisnik za prih. stevilko.

Le toliko naj uže denes omenimo, da se je po volitvi v hotelu na vrhu vrhla prava orgija in da so pred komisarjem Mirkovičem brez vsakega dovoljenja začeli poleg obliška kres, katerega noben okoličan ne sme začagniti niti na čast sv. Janezu. Tako daleč smo s pravico v Trstu. — Ali pride dan, ko se bode vse to strašno maščevalo nad onimi činitelji, ki so tega krivi, in ki namesto, da bi varovali postavo, širijo nepostavnost in bahaško samovoljnost. Da naše prerokovanje ni prazno, kaže se uprav na magistratu. Mi smo v zadnji štev. proročevali, da prideta v kratkem se dva viša magistratna uradnika na klicu, in res je v nedeljo uže sedel načelnik mestnega računstva, nek Guido Picciola in njega pomočnik nek Hugo Brenn v »kajhi«.

Ali to še ni zadost; ako bode sodnija strogo preiskovala, bode moralna še nekaterih drugih osob polastiti se in tudi načelnik magistrata bi moral pri takih okoličinah prosiči za penzijo in zginoti z magistrata. — Vse to in še veliko drugačega se mora zgoditi, predno se more povrniti zaupanje tržaškega ljudstva v boljšo bočnost Trsta, kajti duhovi so strašno razburjeni. V patriotskih krogih pa se zdaj vse čudi vladinej pasivnosti, češ, da bode zlogospodarstvo še vsejedno trajalo, ako se magistratu in sploh mestnemu zboru ne vzamejo iz rok vse politične agende, potem dac in se mestna uprava ne dene pod večo državno kontrolo.

In ko se vse to godi, ko je zaprt administrator Šolbarde, in je močno kompromitirana grška duša Šolbarde, dr. Ludro, uprav zdaj se upa Lojzek z Vrha pripomoreti okoličanom to lebkoživku, in ona brez vsake sramote se še upa noci delati iz poštenjaka Živeca, in v zvezde kovati kakor svojega gosp. Ivana Daniel, kateremu mi le čestitamo k protekciji dr. Ludra.

Živela lepa družba! Le to se bojimo, da Ciattova družina letos ne bude toliko krotitelj telefonirala na Obilisk, kakor lani, akoprem bi bila letos po brijavih pojimih Lojzeka bolj sigurna.

Suda 7. aprila. Vesti o domačih zabavah v našem ljubem Trstu smo tu z veseljem sprejeli. Skoraj bi se nam bile želje izpolnile, da od Vas ustineno poročila dobimo, kajti — skupljena flota se je jela rušiti; koncem prošlega meseca so nas popustili Rusi in isto nameravalo se je v laškej eskadri.

A to je bila le slepeča tihota pred nevihto. Danes, ko v hitrosti slučajno angleško pošto porabim, da Tebi te vrtece pošljem, predružilo se je vse: »Dimitri conskoje zopet tu. Italijani pusti svoje kote za kotvene, in Angleži so se čez noč za dve oklepniči pomnožili tako, da zdaj tukaj 5 oklepnic in deset drugih različnih brodov broje. Za koliko se je naša armada pomnožila, to Vam bo po brzovih znano. Parobrod »Elisabetta« s svojimi šest torpednicami — kakor so leta 1884 v Trstu bili — so zdaj tu.

Znamenito je, da so mladiči (torpednice) mater nje pri Karfu popustili in spolnim blipom proti naši luki udarili, tako, da so nas uže 5. dan t. m. opoludne, komaj bilo je poročilo o njih prihodu znan, tukaj iznenadili.

Laške torpednice (isto šest) katere so tisti dan ko naše Puji — Taranto, 2 dobra dni bližaj zapustile, vedno se še pričakujemo, in uže se pričenjajo laški krogi radi tega vznemirjati.

Govori se o blokiraju grških zalivov in drugem, a kaj v istini napoči, to se ne ve — gotovo je le to: da prijatelj »Turek« drago plati to otenje iz grških zadreg.

oziroma v Gorici ali Rovinji, s plačo osmega razreda. Prošnje je vložiti do 24. t. m. pri c. kr. višjem deželnem pravništvu v Trstu.

Stavbe v tržaški luki. Ta-
koj po velikej noči se prično v trgovinskim ministerstvu posvetovanja glede novih stavb v tržaški luki, da se pomanjkljivosti odpravijo i da bo mogoče odpraviti svobodno luko ter Trst pridružiti v avstrijsko-ogersko carinsko okoliše. Na-
merjava se, prepustiti mestnej gospodski napravo novih potrebnih skladisč. Pomorska dela pa prevzame država in upa se, da bo zadost en milijon goldinarjev vsako leto do leta 1889 za dela, ki se imajo izvršiti.

Služba šolskega služabnika
je razpisana na c. kr. trgovinskej in navtičnej akademiji v Trstu, letna plača znaša 300 gl. in službenaklada 75 gl. Prošnje se imajo vložiti do 20. maja pri c. kr. deželnem namestništvu v Trstu.

**Parobrodskoj družbi za ve-
živoj meji Trstom in Istro** z se-
dežem v Trstu je ministerstvo dalo dovo-
ljenje za vožnjo.

**Občni zbor delal. podpor-
drusťva** dne 11. aprila t. l. v dvorani »Slovanske čitalnice« je bil od več ko 400 uđov obiskan. Koj po 5. urji je pozdravil predsednik gosp. Viktor Dolenc zbor, ter predstavil vladinega zastopnika g. policijskega sovetnika viteza Rajmundu Vidicu. Spominja se potem vis. društvo, pokrovitelja cesarjeviča Rudolfa in nasvetuje, da ga zbor telegrafno pozdravi ter da se mu zaključi trikratni »živio«. Zbor je temu z navdušenim Skratnim »živio« pritočil. Potem prečita tajnik društveno kroniko obeh oddelkov, kakor tudi denarničar o letnih dohodkih in stroških ter proračun za leto 1886., kar je vse razvidno iz letnih računov, katere smo uže omenili v listu. — Gospod knjižničar Jereb je radozno naznani, da se je letos mnogo več krajig čitalo od drugih let, ter izraka zahvaljuje vsem onim, ki so podarili knjig društvinu in še v bodoče priporoča, naj bi se gg. rodoljubi večkrat spomnili d' uštvene knjižnice, ter s tem ogledili našemu narodu pot do večega izobraženja in olike.

Predsednik je potem stavljal predlog odbora za spremembu pravil. — Pri točki devetjih se je unela jako burna debata, ker je odbor predlagal: naj se bolnim udom, katerih bolezen traje nad 1 leto, izplača 13 tednov po 1 fr., drugih 39 tednov pa po 50 n. na dan. Po preteklu enega leta naj bi se pa odbor poravnal z bolnikom ter ga eukrat za vselej izplačal. Proti temu predlogu je bila večina navzočih in ostalo je zopet pri starem. Sprejel pa je zbor predlog, naj se iz prav iste točke izpusti stavek, da se mora oni ud, ki je zostal 6 tednov s plačilom, predstaviti zdravniku in se namesto tega postavi, da 3 dni po dnevu vplačila, ako bi zbolel, ne dobil podpore. Odobril se je nadalje predlog, da se onim udom, ki zaostanejo šest tednov in 7. tednu vplačajo, izplača vsejedno podpora, ako bi se po nesreči poškodovali. — Za ženski oddelek so obvezljale tudi nekatere spremembbe pravil; — omeniti nam je posebno one, da bodo odsej tudi ženske imele pogrebno in penzijski zalog, pa bodo morale v ta namen na leto 50 soldov več plačevati. — Po končnej debati o spremembah pravil, je predsednik povabil zbor, da mu dovoli par besed pojavne g. denarničarja. Risal je na kratko zasluge za društvo uže pet let točno in vestevo pa brez vsake plače ali odškodnine poslujočega g. denarničarja Drag. Schmidt, ter ga prosil in spodbujal k nadaljnemu delovanju v korist tako važnega društva. Konečno mu je izročil v znamenje hvalžnosti in častnega priznavanja v imenu društva lepo zlato uro z masivno zlato verigo, na katerej prvej je bilo gravirano: »Delasko podporno društvo v Trstu. 1866.« — G. denarničar Schmidt se je v toplih besedah zahvalil ter obljubil, da bude vedno za društvo delal, bodisi kakor denarničar ali kakor prost ud, ker to društvo mu je zelo pri srcu. — Zbor je to zagotovilo sprejel z navdušenimi živilklici. — Predsednik je potem omenil tudi zasluge vrlega večletnega tajnika g. M. Katalana, ter mu izročil v imenu društva srebrno tobačnico. Tudi tajnik se je na kratko zahvalil in udje so tudi njega odlikovali z živo aklamacijo.

Na to je povabil predsednik nazoče ude, kateri še niso oddali svojih volinjih listov, da to precej storč, v ta namen pretrže zbor. Mej odmorom vršila se je skrutinacija, po katerej se je pokazalo, da je bilo oddanih 342 glasov, izmed katerih so dobili izvoljeni do 205 do 266, drugi glasovi pa so bili raztreseni in nekatere glasovnice celo prazne ali polovitno napolnjene. Po končnej skrutinaciji predsednik zopet odpre zbor in naznani ta le izid volitve: Za predsednika: Viktor Dolenc. Za tajnika: Ivan Resman. Za denarničarja: Dragotin Schmidt. Za odbornike: Mate Mandić, Mate Živic, Davorin Sinkovič, Grga Jereb, Anton Hrast, Josip Renčel, Franjo Žitko, Mate Katalan, Stefan Prele, Miha Pregarec, Franjo Primožič, Franjo Čarga, Valent Šter, Val. Saulovič, Ivan Krapčič, Anton Kljun, Franjo Fabian, Iv. Gerlanc. Za namestnike: Fran Polič, Iv. Božič, Franjo Godina, Franjo Lovišček.

Gregor Lotrič, Peter Može. Za pregledovalce: Jakob Perhauc, Jernej Novak, Janko Drašček. Za nadzornike: Franjo Zorn, Andrej Gorup, Luka Bait, Ivan Drašler, Ivan Bric, Josip Hajpel, Anton Maurič, Josip Leščak, Ivan Frank, Anton Babič, Ivan Pierič, Josip Fakin, Franjo Cigoj, Ivan Sutaj, Andrej Svilagel, Franjo Gomilšček, Ivan Škočič, Anton Gustincič, Anton Indihar, Ivan Cerkvenik, Ivan Pipa, Andrej Ferluga, Matija Samč, Andrej Benčina, Karl Kravos, Franjo Andrečič, Lončnar Miroslav, Franc Nadalšek, Tone Zlobec, Jakob Žnebelj, Ivan Volk, Ivan Umek.

Zenski oddelek. Odbor: Gospo: Schmidt Marija, Masnec pl. Franja, Ipatič Franja, Paker Marija, Gospojice: Geršič Dragotina, Jager Ana, Avšič Marija, Róthel Josipina, Kranjc Josipina. Namestnica: Gospojice: Berne Marija, Polenčič Viktorja, Maurič Dragotina, Pipan Josipina. Pregledovalci: Gospojice: Geršič Josipina, Kovač Polona, Nadzornica: Gospo: Schwarz Ana, Primožič Ana, Gebert Ana, Kljun Alojzija.

Predsednik pozdravi nove odbornike in odbornice, ter izrazi željo, da bi tudi ti tako uspešno delovali za društvo, kakor stari in h koncu prosi Boga, da bi pripomogel k dobru vspetu tega društva, društva, ki je kakor ladja od vseh valov sem in tja metano, vendar prispolio v varno luko. Naj se množi in krepi naše društvo v slavo in korist našega naroda! S tem je zaključil zbor. — Na odposlanem telegramu je odgovoril precej v pondelek presvitil c. s. rječki telegrafno: »Nj. c. k. Visokost cesarjevič se presrečno zahvaljuje za lojalno izjavo. — Bombelles.

Tržaške novosti:

Novo arretiranje. Denes se govori, da so tudi nekoga eksekutorja potegnoli v zapori, in da je mej mestnimi očeti tak pa poparjenost, da se hočejo nekateri odpovedati, mej njimi sam župan. — Kje na dejeli, kak kmet, bi se bil pri enakih razmerah uže davno!

Nesreča. Godca Čermelja Franca je poleg Mondo nuovo nek velik pes na več krajev močno vgriznil. Na Katar. Jenko je, ko je pred hišo v Kolonji stala, pal nek les na glavo in jo dobro ranil. — Mali otroci so se tepli, a v tepežu je ostal z nožem nevarno ranjen 14 letni Henrik Fetko.

Policetjsko. Zaprli so nekoga goštiničarja, ker je svojo ženo tako močno ranil, da so jo morali nesti v bolnič; prav tako so zaprli nekoga kotlara iz Žezane, ker je neko lehoživko pretepal in nekoga pijanega fakina, ker je ljudi po cesti strašil z nekim sicer nenabasanim revolverjem.

Iz Bazovice nam pišejo: Gospod Lojzev iz Vrha je bil v pondelek v Bazovici in je predlagal nekaterim Bazovcem, naj se sprijaznijo z njegovim bratom in naj ne protestuje proti volitvi njegovega brata, ter da on v ta namen plača hektoliter vina. Ali brabri Bazovci so odgovorili: Pojdite se farbat, vi in vaše vino, mi ne prodajamo svojega prepričanja!

Iz Trebišč nam pišejo: G. Lojzek je v nedeljo pri Strukiju plačeval za vino, ob enem pa razsajal čez »Eminost« češ, naj ljudje čitajo »Alabardo« in »Indipendent«; potem je začel razklatat koliko je Danielova hiša v okolici dobrega storila, potem, da je treba Ljubljancane zapoditi iz Trsta in še več takih surovosti. — Posestnik Štefan Kale iz Padrič pa je na vse to bahanje Danielu na zobe rekel to-le: Vaše hiša se je treba dati, kakor satana, kar ni oče pokvaril, hoče zdaj še sin — sam sebi ne znače gospodariti, pa hočete drugim itd., spovedal je Lojzeka tako, da je kar omolknol pa pete odnesel. Sramotno je bilo še to od Lojzeka, da je bil v družbi nekega desperatnega reporterja zloglasne Šolbarde.

Notranjska posejilnica je imela v teku leta 1885. gld. 57.360.02 dohodkov in gl. 57.234.97 stroškov, toraj prometa gl. 114.594.99 proti gl. 83.565.64 v letu 1884. Gotovine v blagajnici je bilo dne 31. decembra pret. leta gl. 395.05 in pri drugih zavodih naloženo gl. 908.53. Na novo je pristopil zadružni rodujib s 46 zadružnimi deleži po 100 gld. Izstopil je ud z 1 zadružnim deležom in vzdignenih je bilo razun tega še 4 zad. deležev tako da ostaja vplačanega zadružnega fondu v letu 1885. gl. 3500. Društvo šteje sedaj 95 zadružnih deležev po 100 gld. toraj gl. 9500, opravnih deležev je vplačanih 126 po 10 gld. torej gl. 1260 tako da ima zadružna gl. 10.760 fondu. Posojila dovolilo se je 36 novim strankam in se je na ta konta vplačalo gl. 38.498 izplačalo pa gl. 42.064.69, stanje posojil koncem l. 1885. 24.405.08. — Posojila dajala so se le proti osobnemu poročtu večinoma na izdavo dolžnih pisem. Zaostalih obresti je gl. 78.23, vplačanih pa celo leto gl. 1859.66 izmed te za leto 1885. gl. 430.50 kar je več passivum. Društvo je imelo koncem l. 1884 izposojil od drugih zavodov gl. 5000 na kar se je vrnilo gl. 2500, tako da je saldo izposojil koncem leta gl. 2500. Od izposojil je bilo vplačanih gl. 185.84 obresti med temi na leto 1886. gl. 15.55 kar je več dobiček. Hranilnih uklad je bilo gl. 7176. — izplačalo se je pa na ta konta gl. 4820.20 in med letom obresti gl. 176.08. Kapitalizovane obresti znašajo gl. 297.50. Inven-

tarna vrednost gl. 126.86. Na upravnih stroških je došlo gld. 6, izplačalo se pa je gl. 150.55 med tem stanovanje, pristojbine, pisarska priprava itd. — Znamentito je to, da je bila zadružna prisiljena plačati pridobininski in dohodinski davek za l. 1883. 1884 in 1885 v znesku gl. 425.17, kar se je pa med posledne zneske vpisalo, ker zmatramo plačevanje davka po novih postavah o zadružah neopravičeno in bode društvo zgori omenjena sveta gotovo povernena. Bilanca izkaže gl. 25.914.75 aktiva in gold. 25.269.79 pasiva, toraj dobička gld. 643.96. Pri občnem zboru posojilice dne 4. aprila sklenilo se je na rezervni fond od dobička gl. 10%, odpisati, ravnateljstvo dobi 5%, deležnikom po 4%, na njih deleže in kar ostane se prepis k rezervnemu fondu, tako da se bode ta pri tem dobičku vender le zdatno pomnoži. — Ob enem izvoljeni so bili v ravnateljstvo: gg. Alojz Kraigher, trgovec, ravnatelj, Josip Lavrenčič, trgovec, blagajnik, Peter Kraigher, trgovec, kontrolorjem, dr. Ivan Pitamic odvetnik in pa Franc Kuttin, trgovec v Postojne odbornikoma. V nadzorstvo so bili izvoljeni: gg. Anton Globočnik, c. kr. deželne vlade sestovalec v Ljubljani, Adolf Obreza deželni in državni poslanec v Cerknici, dr. Juri Sterbenc, deželni poslanec in župnik v Hrenovčah, Fran Lavrič, veletržec na Rakku, Anton Lodes, načinjan v Bukuji in Fran Križaj, veletržec v Sv. Petru.

Vabilo na XIX. redni veliki zbor »Matice Slovenske« v sredo 28. aprila 1886. 1. do 4. urji popoludne v dvorani ljubljanske čitalnice. Vrsta razpravam: 1. Prvosednikov odgovor. 2. Račun o društvenem novčnem gospodarstvu v dobi 1. jan. do 31. dec. 1885. 3. 1. Volitev treh društvenikov, katerim je v smislu §. 9. a. društvenih pravil presojeti in potrjevati odborove letne račune o novčnem gospodarstvu. 4. Proračun za leto 1887.) 5. dopolnilna volitev odbornikov.

Po §. 12. društvenih pravil imajo letos izstopiti iz odbora: Gg. dr. Anton Jeglič, Karol Klun, Franc Kosar, dr. Josip Polukar, dr. Jurij Sterbenc, Karol Šavnik, Ivan Tomšič in dr. Josip vitez Tonkli. Razven teh izstopita iz odbora letos tudi še gg. Simon Gregorčič in Janko Kersnik, ker sta bila na XVIII. oziroma na XIX. rednem velikem zboru izvoljena le na tri, oziroma na dve leti. Voliti je tedaj vsega skupaj 10 odbornikov. V odboru pa še ostanejo, in sicer izmed ljubljanskih odbornikov gospodje: Peter Grasselli, dr. Anton Jarc, Anton Kržič, dr. Fran Lampe, Franc Levec, Josip Marn, Maks Pieteršnik, Andrej Praprotnik, Luka Robič, Feliks Stegnar, Josip Šuman, Ivan Vavru, Ivan Vilhar, Matej Vodusek, Anton Zupančič, Vilibald Zupančič in dr. Jernej Zupanec; izmed vnanjih odbornikov pa gospodje: Matej Cigale, Andrej Einspiller, Franc Eavec, Franc Hubad, Ivan Majciger, Andrej Marušič, Božidar Rajčič, Andrej Senekovič, Luka Svetec, Fran Šuklje, dr. Ivan Šust, Franc Wiesthaler in Mihail Žolgar. Vsaj 16 odbornikov mora po §. 12. društvenih pravil navadno bivati v Ljubljani. Izstopivi smejo biti zopet izvoljeni. Privoliti odbornikov in istotako pri volitvi treh računskega presojevalec (3. tečka) se všečajo tudi volilni listki takih društvenikov, ki sicer niso mogli priti sami k zboru, ki so pa vendar volilne listke poslali odboru z lastnoročnim podpisom, tako da nima zaradi kakve prevare.

6. Letno poročilo o odborovem delovanju v dobi od 1. aprila 1885. do 31. marca 1886. leta. 7. Posamezni nasveti. V Ljubljani 10. aprila 1886
Za prvoseda: Odb. in blagajnik: Josip Marn. — Ivan Vilhar.
V Ljubljani 10. aprila 1886
Za prvoseda: Odb. in blagajnik: Josip Marn. — Ivan Vilhar.

Kolera. Iz Padove naznanja poročilo mestne gospodiske od 9. t. m. da je v ta množjem pešnem poiku pet vojakov na koleri zbolelo. Italijanski vojni minister pa je na neko pršanje 9. t. m. v poslanskici zbornici naznani, da sta v Padovi dva vojaka za koleru umrli. Imamo teden blizu hudo sovražnico.

Kolera straši uže na več krajih; v zgornjej Italiji še venno tu pa tam plaši, tudi na Španjskem in Francoskem se tu in tam pojavlja; bati se je tezaj, da se poleti tudi k nam priklati.

Za tobak je skupila v letu 1887.5 avstrijska uprava 73.791.177 gl. za 1.060.824 gl. več nego v letu 1884. Koliko imata?

V pospeševanje ladijastavstva pripravlja naša vlada zakonsko osnovo, vsedki katere se imajo državne denarne podpore dajati takim domačim ladijastavcem, ki delajo za vojne namene rabljive parnike. Enaki zakoni veljajo uže dalj časa v družbah na Angleškem, Francoskem in Ameriki.

Trmastli profesorji. Na višjih gimnazijih v mestu Neutra so vsi profesorji po duševanju ustavili, ker so se sprli z vodjo. Najbolj veseli so tega — učenci.

Nova pomorska pot v Indijo. Turške vladu se je izročil nov načrt za zvezo sredozemskega morja s perzijskim zalivom.

Po tem načrtu naj bi se skopal kanal

skoz severno Sirijo in sicer od Luke Antakie skoz Alepo v Bolus do Evfrata, ki bi bil dolg 30 nemških milij, reka Evfrat pa se urečila, da bi za plovitev bila popolnoma ugodna. Če turška vlada vzame to svar v svoje roke, pač kanala ne bo.

Književnost.

Ljudska knjižnica. IV. zvezek te prijeljene knjižnice obsegata le zanimljivo stvarino: »Pergamen mauričkega doktorja«. • Ponočna straža: (česki spisala Božena Němcova). • Hudičev križ, »Kako je odigel Ančki zohobek iz češčine prevel J. Sattler in v »Carigradski derviš« (menhi), iz hrvaščine prevel Božidar Strmek.

V. zvezek obsegata »Kitico povedeb resne, vesele, smejne vsebine« množino zanimljivih povestih od H. Majarja. Priporočamo tudi v tej priliki to lepo berilo prostejšemu ljudstvu namenjeno.

Delavški prijatelj. Nauki, ki so delavcem v sedanji dobi posebno potrebni. To je naslov najnovije knjižice, kojo je spisal znani slovenski pisatelj France Podgoršek. Delavško prašanje je sedaj na dnevnom redu ter daje mnogim državnikom jasno opravilo. Dobro delo je, da se delavec o sedanjih razmerah in svojem stanu poduči, kar je hotel i g. pisatelj te brošurice storiti. Na podlagi znanega reka »Pomagaj si sam in Bog ti pomorce« obravnavuje v I. poglavju prašanje »Kako so doslej delavci učili in sedili?« in v II. »Po čem je delavcev hrepeneti v sedanjem času?« Knjižico je tiskal in z

